

Kulturális örökség és fenntartható vidékfejlődés. A népi hagyományok, helyi élelmiszerek és termékek és az épített örökség hasznosítása és hatása a jelenkori vidék társadalmi, gazdasági és kulturális átalakulásában

Kutatási záró beszámoló

Készítette: Csurgó Bernadett

A kutatás célja a kulturális örökség vidéki területekre, a helyi közösségre és társadalomra gyakorolt hatásának és a helyi fenntartható társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődésben játszott szerepének feltárása és elemzése volt. A kutatás középpontjában a vidéki átalakulás és fenntarthatóság kulturális dimenziója állt különös tekintettel a kulturális örökség szerepére. A kutatás két vidéki kistérségben gyűjtötte össze és elemezte azokat a helyi hagyományokat, helyi termékeket, szokásokat, épített emlékeket amelyek új funkcióval vagy tartalommal jelentek meg a helyi közösségek vagy a külső fogyasztók számára. A kutatási területek kiválasztásakor a fő szempont az volt, hogy a kulturális örökség új típusú felhasználása megjelenjen a térségben. A vizsgálat tárgyát képezte a falunapok és helyi fesztiválok kulturális kínálata, a helyi gasztronómia és kézműipar kínálata és imázsa valamint az épített örökség jelenkori hasznosítása. A kutatás a vidékszociológia legújabb elméleteit és megközelítéseit középpontba állítva a kultúra gazdaság elméletére támaszkodva és a poszt-strukturalista vidékszociológia megközelítéséből kiindulva a kulturális örökséget mint cselekvőt állítva középpontba elemezte a vidéki társadalom átalakulását és a fenntartható fejlődés kulturális aspektusait.

A kutatás a munkatervnek megfelelően zajlott.

A ***kutatás első szakaszában*** (1-4. hónap) a szakirodalom feldolgozására és a releváns dokumentumok összegyűjtésére és elemzésére került sor, amely alapján a terepmunka előkészítő anyagai is elkészültek (pl. interjúvázlat). A szakirodalom feldolgozása és a terepmunka előkészítő anyagok elkészítése a PI feladata volt.

A szakirodalom feldolgozása alapján az látszik, hogy a kortárs európai vidékszociológiai irodalomban megjelenő kutatási eredmények azt jelzik, hogy a vidéki közösségi szerveződések és helyi identitás jelenkori formája erőteljesen összefügg a vidék idill-típusú szociális reprezentációjának uralmával, ami a vidék, vidékiség felértékelésével is jár (Murdoch–Marsden 1994). Tönnies *Közösség és társadalom* című műve (1887 magyarul 1983) óta a vidék és közösség fogalma összekapcsolódik. A vidék jelenkori reprezentációjának, imázsának is az egyik leghangsúlyosabb eleme a közösség. Kutatások bizonyítják, hogy a Tönnies-féle vidéki élet percepció imázsa ma is él (Boyle–Halfacree, 1998; Hardi, 2002; Bajmóczy, 2002; Csapák, 2007, Jetzkowitz et al., 2007, Csurgó 2013), és meghatározó társadalmi gyakorlatokat eredményez. A vidéki közösség pozitív imázsa alapvető motivációs elemként jelenik meg a városból vidékre vándorlás és a vidékturizmus esetében is (Boyle–Halfacree, 1998; Csurgó 2013, Csurgó 2014). A vidéki közösség képze a vidék idilli reprezentációjának egyik alapeleme és lényege a vidék városi fogyasztás nélküli karaktere, azaz az eredeti közösség (Short 2006, Bell 2006, Kovách 2007).

A szakirodalomból az is látszik, hogy a helyi kultúra és hagyomány újraalkotásának és újrafelfedezésének, a lokalitás konstrukciójának nem csupán a turisztikai hasznosítás szempontjából van jelentősége, de jelentős hatást gyakorol a helyi vagy nemzeti identitásra és annak újraértelmezésére, újraalkotására is. Schuurman és Nyman (2014) a finn lófajta nemzeti identitás és nemzetépítés folyamatában játszott szerepét elemezték. Megállapították, hogy a finn ló a finn nemzeti diskurzus egyik fő szereplője, a finn ló reprezentációja összekötődik a nemzeti eszmével. A finn lófajta finnségének konstrukciója és reprezentációja erőteljesen támaszkodik a finn nemzeti sajátosságok nosztalgikus, autentikus és természeti elemeire, amely építi és erősíti a lovas kultúra agrár- és férfias jellegét, és így a nemzetközi lovas sportok városias jellegével szemben kínál egyfajta nemzeti jellegű alternatívát a kortárs lovas kultúra számára. A finn ló a mezőgazdasági munkák nosztalgiáját hozza vissza a jelenbe, valamint a természettel való kapcsolatot reprezentálja, és egyben a vidéki környezettudatos életmódhoz és tevékenységekhez kapcsolódó fejlesztését hangsúlyozza. Ezzel együtt a nemzetről szóló diskurzusban a finn lófajta a nemzet modernizációjának és jólétének megteremtőjeként jelenik meg. A ló a maga fizikai és reprezentációs valóságában így aktív szerepet kap a nosztalgikus nemzetépítésben és nemzeti történelemkonstrukcióban. A hagyományok és a kulturális örökség identitásépítésben játszott szerepét bizonyítja Bessière (1998) is a francia vidéki gasztronómiai kultúra mint lokális örökség turisztikai hasznosításának elemzésével.

A hazai szakirodalom áttekintése pedig azt mutatja, hogy a tradicionalitás politikai ideológiai felértékelődése sajátos módon kapcsolódik össze Magyarországon a vidék idill és autenticitás újrafelfedezésével a 2000-es években. A vidék idillel összekapcsolódó tradicionalizmus forrása a globalizálódás és individualizálódás következményeként megjelenő elidegenedés és elmagányosodás, amellyel szemben a vidék az „elveszett múlt” közösségét, hagyományait, békéjét és csendességét jelenti. (Csurgó 2014, Pusztai 2003, 2007) Ezt tovább erősíti, hogy a nemzeti szimbólumok jelentős része kapcsolódik a népi hagyományokhoz és népművészethez és ezen keresztül a falvakhoz és a vidékiséghez, így a vidék önmagában is a „valódi” magyarság jelentését hordozza magában. Ez, azaz a vidék nosztalgikus idealizációja és az azt kísérő tradicionalizmus azonban még alapvetően globális, a posztmodern társadalmakat általánosan jellemző jelenség., amely a 90-es évek Magyarországon az európai integrációs folyamatok és törekvések kísérőjelenségeként összekapcsolódott az ökotudatosság és fenntarthatóság eszméivel. A vidék kulturális javainak (gasztronómiai hagyomány, kézművesség, stb.) és a helyi termékeknek (rövid élelmiszerláncok) a felértékelődése a posztkommunista tradicionalizmusként aposztrofálható politikai ideológiai fordulat következtében sajátos jelentést kapott és jelleget ölt. (Csillag-Szelényi 2015) A „falu” és a „vidéki ember” mint a magyarság, a magyar nemzet valódi hordozójának konstrukciója hasonló ahhoz, ahogy a két háború közti állami ideológia képezett dichotómiát az idilli vidék és a „kozmpolita”, „bűnös” város között. Ebben a tradicionalista ideológiai miliőben nem véletlen, sőt éppen ennek az ideológiai környezetnek az egyik jól megfogható bizonyítéka a vidéki települések helyi hagyományokra alapozó identitásépítési gyakorlata, amely jelentős vidékfejlesztési forrásokkal megtámogatva (Kovács 2012) nem csupán a lokálpatriotizmus, de a fogyasztói oldal megszólításával a nemzet és magyarságtudat megerősítésének is alkalmas eszközeként tűnik fel.

A **kutatás második szakaszában** (5-14. hónap) a terepmunkák zajlottak, melynek keretében kutatási területenként (Kalocsai kistérség és Órség) 40-40 azaz összesen 80 interjú készült el. Az interjúkat és a terepmunkához tartozó fotó és videó dokumentációt a PI készítette egyetemi hallgatók bevonásával. A terepmunkában részt vett: Bene Viktória, Gulyás Mária, Horváth Diána, Mile Zsolt, Lipcsei László és Szatmári Anita. A terepmunkáról terepnaplók készültek és a 80 interjú részben vagy egészében legépelésre került. A terepmunkák fő

szakaszát a kutatás 5-14. hónapja jelentette, amely során az interjúk döntő többsége elkészült, de a terepmunka a kutatás teljes ideje alatt folytatódott a terepbejárásokkal, amelyek a jelentősebb rendezvényeken történő résztvevő megfigyeléseket, az érintettekkel való kapcsolattartás valamint kiegészítő interjúk készítését jelentette.

A terepmunka során az alábbi fő kutatási kérdésekre kerestünk választ:

1. Kulturális értékek és örökség a lokális térben

- Melyek a térség legfontosabb kulturális értékeit, hagyományait (néphagyomány, helyi termék, helyi élelmiszer, műemlék, történelmi hagyomány, épített örökség, stb.)
- Melyek a legfontosabb rendezvény/program/tevékenység, amelyben megjelenik a helyi kultúra és hagyomány?

2. Kultúra és közösség

- Mennyire lehet a helyi kulturális értékekkel, hagyományokkal megszólítani a helyieket?
- Mennyire van közösségépítő ereje a helyi kultúrának és hagyománynak? Melyeknek van és melyeknek nincs?
- Kik azok, akik érdeklődnek a helyi kultúra iránt? Miért? Kik azok, akik nem? Miért?
- Melyek a helyi közösség identitásában, a közösség építésében legfontosabb kulturális értékek, hagyományok?
- Milyen a kulturális örökség és hagyományörzés szempontjából jelentősebb civil szervezetek, közösségek, klubok vannak helyben?
- Kiket, a helyi társadalom mely tagjait, milyen típusú célcsoportokat lehet a közösségépítésben a kulturális örökség alapú tevékenységekkel leginkább megcélolni?

3. Turizmus és kultúra

- Melyek a térség gazdaságilag hasznosítható kulturális értékei, hagyományai?
- Jelenleg hogyan jelennek meg a helyi kulturális értékek és hagyományok a helyi turizmusban?
- A helyi turisztikai szolgáltatások mennyire építenek a helyi kulturális értékekre és hagyományokra?
- Kik a turizmus legfontosabb szereplői a településen/térségben
- Mi jellemzi a térség marketingjét? Milyen kiadványok vannak? Ezt kik csinálják? Kinek a megrendelésére? Kinek szól? Milyen kulturális elemek jelennek meg ezekben?
- Milyen célcsoportot lehet a turizmusban kulturális értékekkel/hagyományokkal megcélolni? Milyen módokon, formákban? (rendezvény, termék, múzeum, stb.) Melyik forma a leghatékonyabb ezen a településen?

4. Kultúra és vidékfejlesztés

- A helyi kulturális örökség mennyire fontos a térség fejlődésében?
- Mennyire fontos a helyi kulturális örökség a térség jólétének, társadalmi megtartó képességének megőrzésében vagy növelésében? (mennyire lehet gazdaságilag sikeres tevékenységet építeni rá, munkahelyet, megélhetést teremteni?)
- Mennyire lehet fejlesztési forrásokat találni a kulturális örökség alapú tevékenységekre?

- Hogyan működik a helyi fejlesztés? Kik a fő szereplők? Ebben a kulturális és hagyományörző intézményeknek, szervezeteknek, vállalkozásoknak mekkora szerepe van? Kik vesznek részt a helyi tervezés folyamatában?

A terepmunka eredményeként:

- 80 gépelt interjú
- kb. 100 tételt tartalmazó scannelt dokumentumgyűjtemény (szórólapok, prospektusok, stb.)
- több mint 300 tételt tartalmazó fotó- és videódokumentáció készült.

A teljes kutatási dokumentációs anyag a kutatás záró szakaszába a további elemzést és másodelemzést célzóan feltöltésre került az Atlas.ti szövegelemző programba egy hermeneutikai egységbe rendezve, amely lehetőséget kínál nem csupán a szövegek, de a képi dokumentáció egységes elemzésére is.

A **kutatás 3. szakaszában** (15-20. hónap) az esettanulmányok elemzésére került sor. Két kutatási terepen: Kalocsai kistérség és Órség összegyűjtött kutatási dokumentumok (tereptaplók, gépelt interjúk) alapján az Atlas.ti program segítségével két esettanulmány készült, amely az alapját jelentette és jelenti a tudományos közleményeknek is. Az esettanulmányok elkészítésének módszere a tematikus szöveg és diskurzuselemzés volt. Az esettanulmányok egységes elemzési módszerrel készültek. Az esettanulmányok alapján azonosíthatóakká váltak a kutatási területek közötti - a kutatás témája szempontjából releváns - hasonlóságok és különbségek. A két esettanulmány segítségével a kulturális örökség és vidékfejlesztés kapcsolatának két jellegzetes típusának részletes elemzésére nyílt lehetőség.

Az esettanulmányok legfőbb eredményei összefoglalva a következők:

A *Kalocsai esettanulmány* az országos jelentőségű kulturális örökség (hungaricum) helyi fejlődésben játszott szerepét példázza. Kalocsa és térsége egyértelműen ismert és híres Magyarországon a Kalocsai hímzésről és a hozzá kapcsolódó népi hagyományokról (pingálás, tánc, stb.) valamint a paprikáról. Mindkét helyi örökség országos jelentőségre is szert tett mint Hungaricum és mint országimázs és identitás elem egyaránt. (ez különösen igaz a népi virág motívumra, amely általános magyar szimbólumként használatos). Így nem véletlen, hogy ezeknek a népművészeti sajátosságoknak, a helyi imázs és identitás szempontjából is kitüntetett jelentősége van. A kalocsai helyi kulturális örökség tehát mind a helyi közösségen belül, mind pedig azon kívül értéként jelenik meg. Így a helyi imázs fejlesztés és közösségépítés is ezekre a kulturális értékekre támaszkodik. Nagyon fontos, hogy számos olyan helyi szervezet van a kistérségben, amelyik a néphagyományok őrzésével és életben tartásával foglalkozik. Minden térségi településen működik néptáncsoport és hagyományörző egyesületek, klub, ahol a hímzést, pingálást őrzik és örökítik át a fiatalabb generációk számára. A néphagyományok a helyi általános iskolai tananyagban is helyt kapnak. A Kalocsai kistérségben a helyi kulturális értékek felértékelődése zajlik és zajlott, amely a helyi identitás és közösség fejlesztésében is központi jelentőségű.

A helyi kulturális örökség a helyi múzeumokban is kitüntetett helyet kap. Számos kistelepülés a térségben saját helyi tájházat, helytörténeti gyűjteményt hozott létre, ahol a népművészeti hagyományok központi szerepet kapnak.

A kulturális örökség alapú fejlesztések legfontosabb szereplői a helyi önkormányzatok a kulturális intézmények és a turisztikai vállalkozások. Mind a helyi önkormányzatok mind pedig a nem önkormányzati szereplők között jelentős konfliktusok figyelhetőek meg egyrészt

a fejlesztések területi kiterjedtsége másrészt a helyi kulturális örökség felhasználási formái tekintetében. Számos rendezvény van, amely a helyi folklór hagyományokra épül vagy azt igyekszik bemutatni, feleleveníteni. Ezek közül a legnagyobbban Kalocsa városához kapcsolódnak, mint a Duna Folklór Fesztivál vagy a Kalocsai Paprika Napok. De a legtöbb tréségi kitelepülés is megtartja a saját helyi kulturális örökségre építő rendezvényét (pl. Bányai Foghagyma Fesztivál, Fajszi Tarhonya Fesztivál), ahol a helyi sajátosság mellett a tréségi népművészet egyaránt központi szerepet kap.

Fontos, hogy bár Kalocsa a központi város relatíve jelentős turisztikai célpontnak számít Magyarországon, a turisták többsége külföldi, átutazó turista, aki egy napos programokat tölt a városban és a térségi településekre már nem jut el. A kalocsai népművészet a külföldi turistacsoportoknak kínált szolgáltatásnak is része. A jellemzően szervezett csoportkirándulás részeként a külföldi vendégek ellátogatnak a helyi tájházba, ott megnéznak egy néptánc bemutatót, helyi ételeket kóstolnak és ajándékképpen valamilyen helyi hímzéssel ellátott souvenirt kapnak.

Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a kalocsai népművészet országos híre és jelentősége ellenére a belföldi turisták száma nagyon alacsony a térségben. A kalocsai népművészet önmagában nem jelent elegendő turisztikai vonzerőt. Számos próbálkozás figyelhető meg helyben, amely próbál a helyi hagyományokra építő turisztikai vonzerőt kínálni a hazai turisták számára. Ugyanakkor ezek a kezdeményezések sporadikusak, versengőek, a helyi hatalmi ellentétek is áthatják, így jelentős előrelépés e tekintetben nem történt.

Egyelőre tehát a helyi hungaricum ellenére Kalocsa és térségében jelentős gazdaságfejlesztés nem indult meg a kulturális örökségre építve. A helyi kulturális értékek sokkal inkább a lokális identitás és közösségépítésben játszanak szerepet. Az országos jelentőségű hagyomány megerősíti és felerősíti a helyi identitást és a helyi hagyományok őrzésének és ápolásának közösségépítő jelentősége van.

Habár a kalocsai motívum a 2000-es évektől ismét reneszánszát éli az elit designtól a hazai termék marketingig mindenhol megjelenik. A fogyasztók, akik számára a kalocsai motívum a magyarságot jelképezi ezt bárhol elérik az országban, a térség nem kínál egyedi terméket a kulturális örökségre építve. Ez a szimbolikus felértékelődés a lokális térben nem gyakorol jelentős gazdaságfejlődést ugyanakkor az identitás megerősítésére jelentős mértékben hat. A kalocsai kistérség az erős kulturális örökség gyenge vidékfejlődési hatással esetét példázza.

Az Őrségi esettanulmány azt példázza, amikor a kulturális örökség felértékelődése és a vidékfejlődés kölcsönhatása valósul meg. Az Őrség rendkívül gazdag kulturális és természeti értékekben. A fizekesség és a helyi gasztronómia valamint az épített örökség az Őrségi településszerkezet emelkedik ki a helyi kulturális örökség közül. Ez utóbbinak és a természeti környezetnek köszönhetően az Őrségi táj a hagyományos, rusztikus vidéki környezetet, a vidék idilljét kínálja és biztosítja a látogatók és turisták számára. Az Őrség idilljének köszönhetően a 80-as évektől, de leginkább a rendszerváltást követően jelentős számban jelentek meg városi főként budapesti szereplők nyaralótulajdonosként vagy betelepülőként a térség falvaiban és Őriszentpéteren egyaránt. Közülük sokan turisztikai vállalkozásba falusi vendégfogadásba fogtak és jelenleg fontos szereplőcsoportját jelentik a térség és város közösségének és gazdaságának. Az Őriszentpéter és általában az Őrség turizmusában három fő szereplő azonosítható: (1) a helyi önkormányzat és intézményei, (2) a Nemzeti Park és (3) a városból beköltözők és civil szervezeteik. Mindhárom szereplőcsoport célja a térség kulturális és természeti örökségére építve fejleszteni a térség turizmust, turisztikai imázsát és ezen keresztül a helyi identitást és közösséget. Eszközeik is sok hasonlóságot mutatnak,

rendezvények, termék- és turisztikai szolgáltatás fejlesztés jelenik meg fő tevékenységként mindhárom csoport esetében csak eltérő hangsúlyokkal és tartalommal.

A helyi önkormányzatok döntően rendezvényeket szerveznek, amivel a fő céljuk, hogy a helyi közösségfejlesztés mellett a térségben megjelenő turistáknak is vonzó programokat szervezzenek. A térségi települési önkormányzatok többsége szervez a helyi kulturális értékekre építő azokat bemutató rendezvényeket. A Nemzeti park célja a fenntartható vidékfejlesztés, amelynek az Őrségben az egyik kulcseleme a turizmusfejlesztés. A Nemzeti Park turisztikai szolgáltatási között döntően a térség természeti értékei bemutatót túrák és túraútvonalak szerepelnek valamint fontos kezdeményezésük a Nemzeti parki termék védjegy létrehozása, amellyel a helyi értékeket –a kézművestermékektől a helyi élelmiszereken át a szálláshelyekig– támogatják és erősítik. Emellett a Nemzeti park is szervez rendezvényeket az általa fenntartott turisztikai helyszíneken, amelyek közül a legfontosabb a szalafői Pityerszer. Az Őrségben tehát a sokféle szereplő különböző tevékenységének köszönhetően egy a helyi természeti és kulturális értékekre épülő komplex turizmus és közösségfejlesztési tevékenység zajlik, és a szereplők és tevékenységeik döntően kiegészítik egymást, és bár lehetnek és vannak is konfliktusok alkalmanként közöttük, úgy tűnik az alapvető irányvonalakban és célokban minden szereplő egyetért. Az Őrség a kulturális örökségre épülő sikeres és komplex vidékfejlesztést példázza.

A **kutatás 4. (utolsó) szakaszában** az esettanulmányok összehasonlítása és a kutatás eredményeinek összegzése történt meg.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a helyi kulturális értékekre építő helyi fejlesztéseket a különböző társadalmi-gazdasági környezet eltérő fejlődési pályára helyezve a helyi társadalmi-gazdasági folyamatokban eltérő szereppel ruházza fel, és ezáltal a hasonló motivációs tényezőkben jelentős, lényegében ellentétes irányú hangsúlyeltolódások figyelhetők meg. Ez az oka a két térség eltérő kulturális örökség alapú vidékfejlesztésének tartalmának is. Az eltérő gazdasági-társadalmi kontextusból következő eltérő célok magyarázzák hogyan alakult ki két alapvetően nagyon hasonló, azaz a kulturális örökség szempontjából kiemelkedő vidéki térségben a kulturális örökség helyi hasznosításának két ellentétes típusa. A fejlesztésekkel kapcsolatos helyi kritikák és konfliktusok pedig éppen a megfigyelhető hangsúlyeltolódásokon alapulnak az Őrség esetében a megvalósuló rendezvények és szolgáltatások közösségi karakterének elvesztését kritizálják, míg a Kalocsai kistérség szereplői a turisztikai potenciál jobb kihasználását hiányolják. Eredményeink azt is mutatják, hogy a turisztikai és közösségi célok alapvetően ellentétes folyamatokat eredményeznek így a helyi kulturális örökség alapú fejlesztések egyszerre nem tudják ugyanolyan hangsúllyal elérni a közösségfejlesztési és turizmusfejlesztési célokat még, akkor sem, ha alapvetően mindkét esetben jelen vannak és rendelkezésre állnak hasonló elemek és motivációs tényezők is. A helyi kulturális örökség alapú fejlesztések két versengő modelljéről illetve fejlődési pályájáról van tehát szó, amelyre az Őrségi és a kalocsai kistérségi esettanulmány szemléletes példát kínál, ezáltal hozzájárulva a vidéki Magyarországon egyre nagyobb hangsúllyal megjelenő kulturális örökség alapú helyi fejlesztések eltérő társadalmi-gazdasági szerepének megértéséhez is.

A kutatás eredményeit szélesebb kontextusba helyezve más korábbi és más kutatók által készített esettanulmányok is összevetve egy tágabb vidékszociológiai kontextusban is igyekszünk elhelyezni a tudományos közlések során.

A kutatás eredményeinek közzététele:

A kutatás eredményeit a kutatás különböző szakaszaihoz kapcsolódva és annak eredményei alapján a PI konferencia előadásokban és tudományos közleményekben publikálta és publikálja.

A kutatás eredményeit az alábbi **konferencia előadásokban** kerültek ismertetésre:

	Szerző:	Cím	Konferencia címe	Konferencia helye
1.	Bernadett Csurgó _ Boldizsár Megyesi	Regional food and identity: two side of the same coin.	Social meaning of food international workshop,	Budapest, 2015. Június, 16-17..
2.	Bernadett Csurgó _ Boldizsár Megyesi	Local food production and local identity: interdependency of development tools and results	Global Sustainability and Local Foods, Conference of American Academy of Rome	Róma, 2015. október 2.
3.	Bernadett Csurgó _ Boldizsár Megyesi	Local food production and local identity: interdependency of development tools and results	European Society for Rural Sociology Congress	Aberdeen, 2015. August, 19-22.
4.	Csurgó Bernadett	A posztkommunista tradicionalizmus és a vidék idill	Posztkomunnista tradicionalizmus Műhely (MTA TK SZI)	2015. október 8.
5.	Csurgó Bernadett	Nemzettudat, lokális identitás és a vidék nosztalgiája	Politika Tükörországbán 3. workshop (MTA TK PTI)	Budapest, 2015. november 27.
6.	Bernadett Csurgó _ Boldizsár Megyesi	Local food, local identity and local image	7th Localized Agri- Food Systems Conference	Stockholm, 2016. május 8-10.
7.	Csurgó Bernadett	Helyi kultúra, lokális identitás és vidéki közösség, avagy lehet-e a kultúra és a helyi örökség a vidék fejlődésének és megtartó erejének kulcsa?	Magyar Könyvtárosok Egyesülete 48. Vándorgyűlés	Veszprém 2016. július 7-9.
8.	Bernadett Csurgó	Nostalgia for the rural. Cultural heritage based tourism and community building in rural Hungary	5th International Conference on Heritage and Sustainable Development	Lisszabon, 2016. július 12-15

A kutatás eredményei az alábbi **tudományos közleményekben** kerültek közlésre:

	Szerző	Cím	Megjelenés helye	Típus	státusz
--	--------	-----	---------------------	-------	---------

1	Bernadett Csurgó – Boldizsár Megyesi	Local food production and local identity: interdependency of development tools and results.	Socio.hu English Special Issue on the Social Meaning of Food. 2015. p. 167-182.	folyóiratcikk	megjelent
2	Bernadett Csurgó	Nostalgia for the rural. Cultural heritage based tourism and community building in rural Hungary,	Rogério Amoêda, Sérgio Lira & Cristina Pinheiro (eds.) HERITAGE 2016, Green Lines Institute, ISBN: 978-989-8734-14-3, 2016	könyvfejezet	megjelent
3	Bernadett Csurgó – Boldizsár Megyesi	Local Food, Local Identity and Local Image	Rytköten & Hård (eds.) Challenges for the New Rurality in a Changing World Proceedings from the 7th International Conference on Localized Agri-Food Systems, 2016	konferenciaközlemény	megjelent
4	Csurgó Bernadett	Vásári forgatag, vidékimázs, turizmus és helyi közösség: a mezőtúri Túri Vásár és az őriszentpéteri Őrségi Vásár esete	Forray R. Katalin–Kozma Tamás–Molnár Ernő: Mezőváros új szerepben. HTSTART-ÚMK 2016. 163-183	könyvfejezet	megjelent
5	Bernadett Csurgó – Boldizsár Megyesi	The role of small towns in local place-making	European Countryside	folyóiratcikk	közlésre elfogadva
6	Csurgó Bernadett	Nemzettudat, lokális identitás és vidék idill	Metszetek	folyóiratcikk	közlésre elfogadva
7	Bernadett Csurgó	Neo - conservative redefinition of local food and	New Persepctives	Folyóiratcikk	benyújtva

		rural gastronomy – a case study from rural Hungary			
--	--	--	--	--	--

A kutatás eredményeinek publikálása az elővetkező években tovább folytatódik. A PI tervezi az eredményeket a későbbiekben a folyóirat cikkek mellett kötet formájában is megjelentetni. Cél, hogy a kutatás eredményeit más kutatások eredményeivel összevetve egy tágabb vidékszociológiai kontextusban is bekerüljenek. A kutatás során összegyűjtött anyagok erre megfelelő lehetőséget biztosítanak.

Felhasznált irodalom

Bajmócy P. (2002) A „vidéki“ szuburbanizáció Magyarországon, Pécs példáján. *Tér és Társadalom*, Vol. 14. N Csapák A. (2007) Az átalakuló Nagykovácsi. *Tér és társadalom*, 2. 109-116.o. 2–3. 323-330.

Bell, D. (2006) Variations on the rural idyll. In: P. Cloke – T. Marsden – P. Mooney (eds.) *Handbook of rural studies*. London: Sage. 149-160. o.

Bessière, J. (1998) Local development and heritage. Traditional food and cuisine as tourist attraction in rural areas. *Sociologia Ruralis*, (38)1:21-34.

Boyle, P. – K. Halfacree (eds.) (1998) *Migration into rural areas: theories and issues*. Chichester: Wiley.

Csillag, Tamás – Iván Szelényi. 2015. “Drifting from Liberal Democracy. Neo-Conservative Ideology of Managed Illiberal Democratic Capitalism in Post-Communist Europe.” *Intersections. East European Journal of Society and Politics* 1 (1): 18–48.

Csurgó B. (2013) Vidéken lakni és vidéken élni. A városból vidékre költözők hatása a vidék átalakulására: a város környéki vidék. Budapest: MTA TK Szociológia Intézet - Argumentum.

Csurgó B. (2014) A vidék nosztalgiája. Kulturális örökség, turizmus- és közösségszervezés három észak-alföldi kistérségben. *SOCIO.HU* 2014/2.

Hardi T. (2002) Szuburbanizációs jelenségek Győr környékén. *Tér és társadalom*, 3. 57-84.

Jetzkowitz, J. – J. Schneider – S. Brunzel (2007) Suburbanisation, mobility and the 'good life in the country': a lifestyle approach to the sociology of urban sprawl in Germany. *Sociologia Ruralis*, Vol. 47. No. 2. 148-171.

Kovách I. (2007) A múlt és jelen vidékképe. Bevezetés. In: Kovách I. (szerk.) *Vidék- és falukép a változó időben*. Budapest: Argumentum. 7-11. o.

Kovách I. (2012) A vidék az ezredfordulón. A jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Budapest: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont (Szociológiai Intézet) – Argumentum.

Murdoch, J – T Marsden (1994) *Reconstituting rurality: the changing countryside in an urban context*. London: Routledge

Pusztai B. (2003) Megalkotott hagyományok és falusi turizmus. In: Pusztai B. (szerk.) *Megalkotott hagyományok és falusi turizmus / Invented Traditions and Village Tourism: A pusztamérgesi eset / The Pusztamérges case*. Szeged: JATEPress. 9-21.

Pusztai B. (2007) "Bajászlé". Identitás, kanonizáció és márkázás a bajai népünnepélyen. In: Pusztai B. – Neill M. (szerk.) Fesztiválok, turizmus és helyi identitás. Halászléfőzés Baján - Feasts, Tourism and Local Identity. Fish Soup Cooking in Baja, Hungary. Edinburgh: University of Edinburgh. 7-25.

Schuurman, N. – Nyman, J. (2014) Eco-National Discourse and the Case of the Finnhorse. *Sociologia Ruralis*, (54) 2:1-18.

Short, B. (2006) Idyllic ruralities. In: P. Cloke – T. Marsden – P. Mooney (eds.) *Handbook of rural studies*. London: Sage. 133-148.